

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Caput II. Sclavi iterum Thessalonicam aggrediuntur, Deumque ac S.
Demetrium sibi contrarios experti, re infecta, recedere coguntur a.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

A. ANONYMO. sectarium ex hoc loco fit, ut, quæ præsentî capite narrantur, seculo septimo, media sui parte jam elapso, evenerint. Et vero vel sub Constantino Pogonato vel Justiniano, hujus nominis secundo, qui tunc Romani imperii habenas moderati sunt, isthæc collocanda esse, vel ex eo verosimillimum evadit, quod duo hi principes contra nationes barbaras, imperio Romano in Europa infestas, bellum gesserint, uti ex Theophane, Cedreno, Zonara aliisque Græcorum historicis passim obviis intelligitur.

c Hæc diversarum Sclavicæ gentis nationum seu tribuum nomina, nec apud historiæ Byzantiæ seu imperii Orientalis scriptores, nec alibi usquam expressa invenire quivi. Nec est tamen, cur propterea auctoris anonymi, qui ea hic commemorat, fides suspecta habeatur, maxime cum dubitandum non sit, quin amplissima lateque extensa Sclavorum gens varias in nationes seu tribus distributa fuerit, nec ullus inveniatur auctor, qui ea recensere aut ex instituto debuerit, aut etiam qualicumque ex causa propositum sibi habuerit.

d Quam veritati consona existant, quæ hic scriptor noster memoriæ prodit, haud difficile quisque deprehendet, qui res, sub Constante tertio, Constantino Pogonato et Justiniano secundo, Orientis imperatoribus, gestas atque a Cedreno aliisque scriptoribus ad posteritatem transmissas, evolverit, pauloque accuratius expendit.

e Et hoc, quod hic auctor noster anonymus memoriæ prodit, a veritate historica nequitiam abhorret, cum nationes Sclavicas iis in locis, quæ seu armis seu occupasset, non raro etiam, inquilinis pulsas, sedes fecisse, e supra laudatis aliisque historicis habeatur comperitum.

f Significationem, quæ vocabulis πολυπύτων et γωνατιών hoc in sensu conveniat, nusquam hisce adaptatam invenî; ex orationis tamen contextu visum est postremum vocabulum Latine interpretari Murex; cujus vocis significationem ut apprime explanatam invenias, adi Lipsium Poliorceuticon lib. 5, dialog. 3, inveniesque etiam ex iis, quæ ibidem is scriptor in medium adducit, primum e dictis vocabulis idem fortassis, quod Latine vallum caecum, significare.

g Ita indubie locus quispiam, qui vel intra vel extra Thessalonicam situs erat, appellatus fuerit.

h Thessalonicenses eo loco, quo destituta muro Thessalonica erat, contra Sclavorum vim extruxisse vallum, num. 171 auctor retulit: Vallum autem tribus constabat, fossa nempe, aggere, et sudeto seu facto e sudibus acutis sepimento; quare cum hic auctor, loquatur de souda, eo loco, quo muris destituta erat Thessalonica, existente, vocabulum illud idem significare autumo, quod Sudetum; licet autem nec hoc in Lexicis occurrat, apud scriptores tamen id in usu esse, liquet ex iis, quæ laudatus Lipsius loco cit. profert.

i Idem fere hic per vocem τεῖλον, quod supra per vocem γωνατιών, significari existimo. Ad interim Lipsium Poliorceuticon loco proxime cit. et lib. 2, dialog. 2.

k Cum nomina ἑτέρας et ἄλλης in neutro genere hic ponantur, generisque feminini substantivum vās, navis, ad quod referuntur, præcedat, necesse est, ut, aut dicta nomina in neutro genere perperam ponantur, aut, ut post primum ex his omissum sit generis neutrius substantivum πλοῖον, quod idem, quod vās, significat.

l Vocabulum παντηλὸν seu παντηλὸς idem hic ni fallar, quod murex seu tribolus, significat; ita scilicet murex, cum clavis undique sit confixus, vocari Græce haud inepte posse videtur, formato scilicet nomine e voce παντή, undique, et voce ἴλος clavis.

m Nec hoc ducis Sclavorum nomen usquam alibi invenio.

n In nece Chatzoni tam indigne illata partem quampiam, uti hic auctor indicat, habuisse S. Demetrium, multum dubito.

o Quæ hæcenus cap. præsentî de Sclavorum contra Thessalonicam expeditione, hujusque infelici successu auctor retulit, facile quidem, quantum opinor, apud omnes fidem invenient; verum qui, miraculo id factum, visionemque supra relatam, qua sese S. Demetrius plurimis spectandum tum dederit, haud facile admittant, non defuturos existimo.

CAPUT II

Sclavi iterum Thessalonicam aggrediuntur, Deumque ac S. Demetrium sibi contrarios experti, re infecta, recedere coguntur a.

Scriptio-
nis
causam
auctor
expo-
nit.

Et miracula miraculis majora sunt et res rebus præstantiores, et bella a bellis differunt, et scripta scriptorum discrimen ostendunt, et studia studiis utiliora existunt, et magistri magistris docendi peritia præcellunt; quodlibet autem, quæ proprio suo statui conveniunt, vires sibi ex ipsa recta habitudine consequitur. Ut præsens igitur argumentum tractemus, occasio causaque est a nobis nominatus habitusque pater noster Joannes, qui post suam hinc ad Deum migrationem, una cum populari suo genuinoque amico, Dei, inquam, martyre, maxime venerando Demetrio, supplices ad Deum miser-

Καὶ θαυμάτων θαύματα τυγχάνει ἀνώτερα, καὶ πραγμάτων πράγματα ὑπάρχει ὑπέρτερα, καὶ πολέμων πάλεμοι διαφέρουσι, καὶ συγγραφαὶ συγγραμμάτων δεικνύουσι τὸ διάφορον, καὶ πόνοι πάντων εἰσὶν εὐχρηστότεροι, καὶ διδάσκαλοι διδασκάλων εἰσὶν διδακτικώτεροι: ἕκαστος δὲ τῇ αἰεὶ ἐπακολουθῶν ἁρμονίᾳ τὴν ἀπ' αὐτῆς τεύχεται ἀκολουθῶν εὐεξίας τὴν ἀρετῆν ἀφορμὴ τοῖνων καὶ ταῦτα τοῖς παροῦσιν καὶ αἰτίως γένηται ὁ πρόσθεν ἡμῖν λεχθεὶς καὶ γενόμενος ἡμῶν πατὴρ Ἰωάννης, ὃς καὶ μετὰ τὴν ἐντεύξιν πρὸς Θεὸν ἤφιξεν, ὡς παρὼν ἡμῖν διαλύεται, συνικετεύων τῇ συμπαραστάτῃ καὶ γρησῶ αὐτοῦ φίλῳ, τῷ πανσέπτῳ, λέγων δὲ, μάρτυρι τοῦ Θεοῦ Δημητρίου,

A τολῶ, τὰς ὑπὲρ ἡμῶν ἀναπέμπον τῇ εὐσπλαγγῆ Θεῷ ἰσοίας, ὅσπερ διὰ μνήμης διηγουσθε ἄξιον ἔστιν λέγειν τὰς πρὸς ἡμᾶς χριστοτερπεῖς αὐτοῦ καὶ ψυχοσώτους παραίνεσις· δικαίον οὖν ἔστιν ἡμᾶς μνησθῆναι αὐτοῦ διηγουσθε· θεῶν γὰρ κατὰ κράτος, καὶ ἐν βεβαίῳ εἶχεν τῆς οὐραίας πατρὶδος τὴν διηκεῖ σωτηρίαν· ἅψ' ἢ γὰρ ἠερίεωτο κχαρίσθαι τῇ πόλει τὸν αὐτῆς προμηθεῖα Δημήτριον παρὰ σωτήρος Χριστοῦ, ταύτην παρ' ἡμῶν ἀντιμισθίαν διηκεῖ κήσατο, ὡς ἀτρόπου καὶ ἀσαλεύτου διαπαντός τῆς καθ' ἡμᾶς πόλεως ὑπὸ Θεοῦ ὑπαρχούσης· διὸ δὴ, ὡς οἰμαί, μὴ συγγραψάσθαι λοιπὸν τὰς ἐτέρας, ὡς προείπομεν ἐν ἐτέρῳ, πολιορκίας.

cordem preces pro nobis dirigens, nobiscum non secus ac pressens loquitur, dum Christo acceptas animasque salutis illius ad nos admonitiones recordatione continua, prout par est, relegimus. Ut nos igitur illius assidue reminiscamur, est æquum. Divinitus enim ei promissa confirmataque fuit assidua patriæ salus; ex quo autem civitati a servatore Christo in ejus curatorem datum esse Demetrium, cognovit, continuum hanc a nobis, dum civitas nostra immota atque inconcussa per Deum semper staret, retributionem postulavit; hincque opinior, non scripsisse illum tandem, uti alio loco diximus, alias obsidiones b.

A. ANONIMO.

169 Μετὰ γὰρ τὴν ἤδη ἀφηγηθεῖσαν τῶν Σκλαβίων, ἥτοι τοῦ Χάτζωνος πᾶμπληθὺς ὄρμη, καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῖς γεγενημένην διὰ τοῦ ἀδελφοῦ εὐλαστοῦ δικαίαν κατασφάγην, καὶ λοιπὸν ὡς ἐποινείδιστον αὐτοῖς τὸν καθ' ἡμᾶς γενέσθαι πόλεμον, βλάβην τε οὐ μικρὰν αὐτοῖς ὑπομένει, ἐν τοῦ τοῦς ὑπ' αὐτῶν αἰχμαλωτισθέντας εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἀποσφύγγοντας θεώσαντων πᾶν ἐλευθεροῦσθαι διὰ τοῦ ὁδηγοῦ καὶ λοτροῦ αὐτῶν καὶ ἡμῶν κηδεμόνος Δημήτριον ἔνθεν οὖν πιρκίας αὐτοῖς ὑπέκκαυμα τοῦτο γίνεται, ὅτι περὶ τὸς οἷς τῶν ἀνδραπέδων στερροῦται, ἀλλὰ καὶ τινὰ τῶν σκύλων τῆς ἐξ αὐτῶν πορδῆσεως λαμβάνοντες πρὸς τοὺς ἐν ταῦτα ἀποδιδράσκουσιν. Σκέψης οὖν τοῦτοις ἐξ ἰσίου μεγίστου γεγένηται, καὶ ὄρα πᾶμπολλα συναδρόσαντες τῷ τῶν Ἀδάρων χαγάνῳ δι' ἀποκριστικῶν ἔστειλαν ὑπόσχεσιν πλείστης ὀλιγῆς χρήματος, μετὰ καὶ τῶν μελώνων πορδῆσαι, ὡς αὐτοῖς διεβεβαίοντο, ἐκ τῆς καθ' ἡμᾶς πόλεως παρέχων ἐπαγγελιάμενοι, εἶχε τὴν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦτο παρᾶσχειν αὐτοῖς συμμαχίαν· ὡς εἰσάλωτος τῆς πόλεως παρ' αὐτῷ καθομολογηθείσης, ταύτης φασκόντων παρ' αὐτοῖς λήψθησόμενης, καὶ μὴ μένον εἰς μέσον αὐτῶν καθιστάναί, δι' ὅτι τὰς ὑπ' αὐτῶν πάσας πόλεις καὶ ἐπαρχίας ἐξ αὐτῶν ἀουήτους γενέσθαι, ταυτὴν δὲ μόνην, καθὼς εἰρηται, ἐμμέσῳ αὐτῶν ὑπάρχειν, καὶ αὐτὴν ὑποδέχσθαι πάντας τοὺς ἀποσφύγγους τῶν ἐκ τοῦ Δανουβίου μερῶν, Πανονίας τε καὶ Δακίας καὶ Δαρδανίας, καὶ τῶν λοιπῶν ἐπαρχιῶν τε καὶ πόλεων, καὶ ἐν αὐτῇ ἐπεριείδουθαι.

169 Post jam narratam ergo Sclavorum seu Chatzonis numero cum exercitu aggressionem, factamque in iis per certaminum Victorem facili negotio justam eadem, ut bellum, adversus nos motum, ipsismet jam probrosum esset, damnumque haud modicum ex eo, quod capti ab eis, fugientes ad civitatem nostram, a Deo servatam, per istorum via ducentem sospitatorumque nostrum ac curatorem Demetrium liberati essent, sufferrent, evenit. Hinc igitur id illis amaritudinis fomes est factum, quod præterquam quod mancipiis orbarentur, aliis etiam quibusdam, quæ illi prædati fuerant, surreptis, ad eos, qui hic sunt, aufugerent. E dolore itaque maximo consilium iniere, plurimamque congregata dona per apocriarios c ad Avarum Chaganum miserunt, sese præterea plurimi pecuniarum ponderis una cum iis, quæ, ut ipsi dicebant, e civitate nostra prædati essent, promissionem adjungere annunciantes, si ipsis ad hoc socia arma vellet præbere: cum civitas apud ipsummet facilis expugnata agnosceretur, fore, ut ea per illos caperetur, dicebant, nec solum in medio eorum relinquentiam d, quod omnes circa illam civitates ac provinciarum habitatoribus vacuæ essent effectæ, hæc autem sola, ut dictum est, superesset, omnesque e Danubii partibus, Pannoniaque et Dacia et Dardania, reliquisque et provinciis et urbibus, transfugas reciperet atque in sinu suo foret.

Sclavi clade præterita irati Avarum Chaganum in belli

B 170 Προθύμως οὖν ὁ λεχθεὶς τῶν Ἀδάρων χάγιος τὸ αἰτηθεὶν παρ' αὐτῶν ἐπιληροῦσαι σπουδαίον τὰ ἐν ὅτερον αὐτοῦ πάντα βάρβαρα φίλα συναδρόσας, ἅμα τε τῶν πάντων Σκλαβίνων καὶ Βουλγάρων καὶ ἀπείρων ἔθνῶν ἀναριζμήτω λαῷ, παρετάξατο μετὰ διετῆ χρόνον τῇ μαρτυροφυλάκῳ ταύτῃ ἡμῶν πόλει, καὶ ἰππείας ἐπιλέκτους ἐγκαθοπίλους ὁρόμῳ ταχυτάτῳ προέπεμψεν ἀγνώστως ἐπιθῆναι ἀδρόν τῇ πόλει, καὶ τὸν αὐτῆς λαὸν ἔξω λαβόντας ἢ καὶ κατασφάξαντας, τότε μετὰ ἀναμονῆς τὸν λεχθέντα Χάγιον καταλαμβάνειν μετὰ καὶ τοῦ παρ' αὐτοῦ κατασυναρχθέντος λαοῦ τοῦ ἐπιπερομένου διαφόρους κατασκευίας μαργάνων πολεμιστηρίων πρὸς πόρδῆσιν τῆς καθ' ἡμᾶς πατρὶδος, καὶ ταύτῃ τῇ βουλῇ καὶ τῷ τρόπῳ τὸ ἅπαν βάρβαρον ὄπισθεν ὄρησαν, ὅραν πέμπτην ἔξαιρσης οἱ ἰππείες ἐκ πάντοθεν σιδηρένδυντοι ἐπιθῆσαντες, διὰ τὸ τοὺς τῆς πόλεως μὴ προσγνοιάτας τοὺς ἐν ἀμνητῷ πάντας, τοὺς μὲν κατέσφαξαν, ἑτέροισ δὲ αἰχμαλώτους ἔλαβον, μετ' ὧν περὶ εὐρον ἀγελαιῶν πλείστον ζῶων, καὶ λοιπῶν τῶν ἐπὶ ἐργασίᾳ τοῦ ἀμνητοῦ σκευῶν.

170 Alacriter igitur præfatus Avarum Chaganus, quod postulatum per illos erat, adimplere studens, interiores omnes ditionis suæ nationes barbaras una cum Sclavorum omnium et Bulgarorum gentiumque numero infinitarum populo congregatas post duorum annorum spatium in hanc nostram a Martyribus custoditam civitatem instruxit e, cumque equites selectos armasset, eos, ut subito contra civitatem procederent, forisque hujus populo apprehenso occisove, suo deinde commodo dictam Chaganum una cum congregato ab eo populo, qui diversum machinarum bellicarum apparatus ad patriam nostram expugnandam ducebat, accederent, celeri cursu præmisit. Atque hoc consilio modoque omnis barbarorum gens armata movit, hora quinta ex improviso equites, ferro undequaque instructi, irrumpentes, propterea quod, qui civitatis erant, id non prænoscentes in messe essent, alios quidem occiderunt, alios vero captivos abduxerunt, quibuscum et plurima jumenta reliquaque messis operi subservientia utensilia invenere.

societatem alliciant. Hic equites, qui multos mox prope Thesaloniam occidunt, F

171 Ὡς λοιπὸν ἐργασίαι τοὺς τῆς πόλεως τὴν ὑπεριλημένην αὐτοῖς τῶν βαρβάρων ἀπροσδοκῆτον ἐπὶ πολιορκίᾳ ἐπέλευσιν, καὶ ἐν ἀβυμίᾳ πολλῇ γενέσθαι, ὅσπερ καὶ τῶν πρὸς παράταξιν ἀποροῦντων, ἄλλος

171 Cum tandem, qui civitatis erant, inexpectatum, qui ipsos minabatur, barbarorum ad obsidionem accessum cognovissent, magna que, quod et iis, quæ ad confictum necessaria erant,

præmittit. Thesalonicensis hinc ac maxime ipsiusmet Chagani,

A. ANONYMO.

f 9

erant, destituerentur, in animi dejectione essent, alter alteri ad alacritatem sermo iungebatur, alii autem ex iis, qui ex Naïso et Sardica erant, veluti illorum muros oppugnandi artis experientiam nacti cum lamentis dixerunt; inde fugientes, vobiscum ut pereamus, huc venimus; unus enim illorum lapidis iactus murum confringet. Verum supra nominatus, qui tunc episcopatum in manibus habebat, pater noster Joannes, ne animo desponderent, sed ut alacriter, quæ necessaria erant, ex opposito ad bellum pararentur, monebat, rem sese acerbe gravateque haud ferre, in Deum vero et Martiorem spem conjicere, præ se ferens. Hæc autem ac similia monendo affirmando beatus pater audaciam eis, qui civitatis erant, subiciebat, atque cum iis in mœnibus manebat, cumque paucos post dies barbarorum Chaganus cum alia et Bulgarorum et omnium prædictarum nationum multitudine custodite huic a Sancto civitati, velut procella hiberna, ex universa continentis plaga ad mœnia applicuit, universam etiam civitatem circumdans, ita ut unum dumtaxat undequaque caput cernebatur, nec terra invasionis eorum multitudinem ferret, nec cibaria, vel eorum, qui in circuitu sunt, fluviorum aut puteorum aquæ usibus eorum atque eorumdem animalium irrationalium sufficerent.

qui innumeram multitudinem, omnemque belli apparatus secum ducit.

172 Tunc, qui civitatis erant, barbarorum omnem multitudinem incomparabilem, ferro munitam, petrobolorumque ad cœlum usque undequaque sublimem, ita ut altitudine interiorum murorum pinnas superaret, apparatus viderunt; alios quidem, qui, ut vocantur, e cratibus coriisque testudines, alios, qui contra portas e lignis maximis rotisque facile versatilibus arietes, alios vero, qui ligneas muri altitudinem excedentes, ætateque luxuriant juvenibus armatis sursum instructas turres præparabant, alios rursus, qui, ut vocantur, jacula missilia et, alios, qui scalas, rotis subjectis mobiles, adducebant, alios, qui machinas candentes moliebantur, adeo ut ex iis, quæ cernebantur, immodico mœnore civitas detenta diceret, quia, tametsi prioribus obsidionibus civitatem liberavit Dominus, ex hac tamen (numquam enim tantam barbarorum multitudinem, civitati imminentem, quisquam viderat) servandos nos esse incolumes, haud putamus. Atque hæc et plurima ii maxime, qui bellum haud erant experti.

adventu consternati a Joanne Thessalonicensi, qui et visione celestis recreatur.

173 Prædictus autem pater ac episcopus, ne languido quid animo ferrent, sed ut certaminum Victorem, quo et nunc pro illis decertaret, deprecarentur, monebat. Tunc autem beatissimus ille pater virum quemdam fulgidum in somno vidit, dicentem sibi quodammodo, ut læto esset animo, imperantem: Ne tristitia dejiciaris, te moneo, dicebat, quia, si universa simul civitas Domine miserere exclamarit, hac etiam obsidione liberabimini. Cum hinc porro deinceps maxima cura rei que visæ anxietate afficeretur, modosque diversos animo revolveret, ac, quomodo (populo omni per civitatis mœnia disperso barbarisque alias aliorum tumultuantibus) fieri id posset, diceret, solum tunc lacrymis rigabat, Deum multum misericordem orans ac dicens.

174 Tu, rerum omnium Domine, misericors cum sis, propter nos naturam humanam

ἄλλω πρὸς εὐδυσμίαν ἐχαρίζετο λόγος, ἕτεροι δὲ τῶν ἀπὸ Ναισσοῦ καὶ Σαρδικῆς ὑπαρχόντων, ὡς περὶ τῆς αὐτῶν τευχομαχίας εὐληφότες μετὰ θρήνων ἕλεγον, ὅτι ἐκείθεν φηγόντες ἐνταῦθα ἤκουον μετ' ὑμῶν ἀπολέσθαι, μὴ γὰρ τούτων λίθου βολῆ τὸ τεῖχος καταῖξει. Ὁ δὲ τὴν ἐπισκοπὴν μετὰ χειρὸς ἔχων ὁ προσνομασθεὶς πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης μὴ βλαβερῶς παρῆναι, ἀλλὰ προθύμως τῶν δεινῶν ἀντοπλίζεσθαι, διαβεβαιούμενος μὴδὲν λυπηρὸν ἢ ὀνηρὸν φέρειν, τῷ Θεῷ δὲ μάλλον, καὶ τῷ μάρτυρι τὰς ἐλπίδας ἐπιβρίπτειν. τούτοις δὲ καὶ τοῖς τοιούτοις τὸ θάρσος διὰ τῆς παρανύσεως τε καὶ βεβαιώσεως ὁ ὁσῖος πατὴρ τοῖς τῆς πόλεως παρήγων καὶ τῷ τείχῳ μετ' αὐτῶν ἐνδιατρίβων, καὶ τῶν πρὸς ἀντιμαχίαν εὐτρεπέζοντων μετ' ὀλίγας ἡμέρας καὶ αὐτὸς ὁ τῶν βαρβάρων Χάγανος μετὰ τοῦ ἑτέρου πληθῶς τῶν τε Βουλγάρων καὶ τῶν προλιγεμένων πάντων ἔδυνον, καθάπερ λαίλαψ χειμερινή, τῇ ἀγροφυλάκῳ ταύτῃ πόλει διὰ πάσης τῆς γερσαίας προσήψε τῷ τείχῳ καὶ περιστοιχίσας ἅπασαν τὴν πόλιν, ὡς μίαν ὄρασθαι ἐν πάντοθεν τὴν πάντων κεφαλὴν, καὶ μὴδὲ τὴν γῆν ὑποφῆρειν τῆς αὐτῶν ἐπιβάσεως τὴν πληθύν, μὴδὲ αὐταρκεῖν τῶν ἀγῶνων, ἢ τῶν πέριξ ποταμῶν ἢ τῶν φρέατων τὰ ὕδατα πρὸς τὴν τούτων καὶ τῶν ἀλόγων ζώων αὐτῶν ὀπάσθην.

172 Τότε δὲ ἐσρακίτες οἱ τῆς πόλεως τὸ ἀνεῖκαστον τῶν βαρβάρων πλῆθος ἅπαν σεσθιρωμένον, καὶ τὴν τῶν πετροβόλων ἐν πάντοθεν οὐρανομήκη παράστασιν, ὡς ὑπερβαίνειν τῷ ὕψει τὰς τῶν ἔσω τευχῶν ἐπάλλεσι, ἄλλους δὲ τὰς καλουμένας ἐκ πλοίων καὶ βυρσῶν χελώνας, ἄλλους πρὸς ταῖς πύλας κρούει ἐκ ξύλων μεγίστων, καὶ τροχῶν εὐπερικυλιστῶν, ἑτέρους δὲ πύργους ὑπερμεγέθεις ξυλοκατασκευάστους, ὑπερβαίνοντας τὸ ὕψος τοῦ τεύχους κατασκευασάστας, ἔχοντας κατεπάνω κενάκις σφριγῶντας καθοπλισμένους, ἑτέροισ δὲ τοῖς καλουμένοις ὀρηκῶς ἐνπεπηγότας, ἄλλους ὑποτρόχους κλίμακας ἐπιφερμένους, ἑτέροισ διαπίρους μαγγανείας ἐπισοῦστας, ὡς ἐκ τῶν ὀρωμένων ἐν ἀμέτρῳ ἔλθῃσι τὴν πόλιν συσχεθεῖσαν λέγειν, εἴ τι καὶ ἐκ τῶν προτέρων πολιορκιῶν τὴν πόλιν ἐλυτρώσατο ὁ Θεός, ἀλλ' ἐκ ταύτης οὐκ εὐμετὰ σώζεσθαι οὐδέποτε γὰρ τοσαύτην πληθύν βαρβάρων τις τῆ πόλει προσβαλεῖν τεύεται, καὶ ταῦτα καὶ πλεῖστα οἱ μάλιστα ἀπειροπόλεμοι.

173 Ὁ δὲ προφητεῖς πατὴρ καὶ ἐπίσκοπος παρῆναι μὴδὲν βλάθυμον φέρειν, ἀλλὰ τὸν ἀβλοφῶρον αἰτεῖσθαι καὶ τὰ νῦν συμμαχεῖν. Τότε δὲ κατόναρ ὄρα ὁ πεμμακάριστος ἐκεῖνος πατὴρ τινα λαμπρὸν ἄνδρα λέγοντα καὶ ὡς εὐδυσμόντα αὐτὸν μὴ ἀδυσμειν, σὲ παρανώ, φῆσας, διότι, ἐὰν ἅπασα ἡ πόλις ὁμοθυμαδὸν ἀνακράξῃ τὸ, Χρῆς ἐλεῆσον, καὶ ἐκ ταύτης τῆς πολιορκίας διασωθήσασθε. ὅθεν λοιπὸν τότε ἐν πλεῖστη φροντῖδι καὶ ἀθρηνοῖα τοῦ ὁραθέντος γενόμενος, καὶ διαφόρους τρόπους ἐν βουλαῖς ἀνεχνεύων καὶ λέγων πᾶς δύνησται τοῦτο γενέσθαι· τοῦ γὰρ παντὸς λαοῦ διὰ τοῦ τεύχους τῆς πόλεως σποράδην ὑπάρχοντος, καὶ τῶν βαρβάρων ἄλλως ἀλλοχῶς τε θορυβοῦντων, κατέρρει τοῖς δάκρυσι τὸ ἔδαφος δυσῶπων τὸν πολὺ ἕλεον Θεὸν καὶ λέγων:

174 Σὺ, δέσποτα τῶν ἁπάντων φιλόφρωνος ἄν, ἡθροκῆσας δι' ἡμᾶς ἐναυθροπίσαι, καὶ σταυρὸν καὶ θάνατον

A τον ὑπὲρ τοῦ γένους ἡμῶν ὑπομῖναι, σὺ προσήγαγες αὐτὸν ὑπὲρ ἡμῶν θυσίαν καθάραν τῇ σῇ πατρὶ, σὺ ἐξηγόρασας ἡμᾶς σεαυτῇ τῇ οικίᾳ αἵματι, ἐκλεξάμενος ἡμᾶς λαὸν σου περιούσιον, ἕνους ἄγιον, μὴ εἰσελθῶσιν ἕνως εἰς τὴν κληρονομίαν σου, μὴ μιάνωσιν τοὺς ναοὺς σου τοὺς ἁγίους, οὐς αὐτὸς ἠνδούκησας ἐν αὐτοῖς ἐνοικῆσαι, μὴ ἐπαίρῃσιν κατ' ἡμῶν, ὡς πάλαι ἐπὶ τοῦ Δαβὶδ ὁ μεγάλροφῆμον Γολιάθ, ἀλλὰ δὲς ἡμῖν τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἀναξίους δούλους σου, ὡς τῷ σῇ πατρὶ Δαβὶδ, λίθον σωτηρίον, τὴν σὴν ἀόρατον σφραγίδα, ὅπως δι' αὐτῆς σφενδονίσαντες τὰς κακοτήτους κατ' ἡμῶν τῶν βαρβάρων ἀποκρουσώμεθα φάλαγγας, μὴ ἀπράκτους τὰς ὑπὲρ ἡμῶν διὰ τοῦ ἀλλοφῶρου σου προσαγομένας δεήσεις ποιήσης, μὴ ἰσχύση κατ' ἡμῶν τὸ εἰδωλόπηκτον καὶ ἀξεμιτόμημον καὶ παράνομον ἔθνος, μὴ, δέσποτα, δεῖξον ἡμᾶς καὶ νῦν νεόν σου λαὸν Ἰσραὴλ, ὡς ἐκ τῶν Αἰγυπτίων διασωθέντα.

175 Καὶ ταῦτα καὶ πλεῖστα εἰχόμενος τοὺς πολίτας παρτάρονεν ἀξιους παριστᾶν ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ καὶ ὑπὲρ πατρίδος καὶ ναῶν παναγίων καὶ πιστεύσαντας, καὶ τῶν βαρβάρων ἐναντίον ἀντιπαράστασθαι: τῆς οὖν πολιορκίας γενομένης, καὶ τῶν πετροβόλων πάντοθεν ἀκοντιζόντων οὐχὶ πέτρας, ἀλλ' ὄρη καὶ βουνούς, εἰς ἐν τῇ ἔνδον τῶν πολιτῶν πετραρῆα ὑπάρχον θεῶδες ἐμπνευσθεὶς μικρῷ κήλημι ἐπιγράψας τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἠρόντισεν κράξας, ἐν τῇ ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ ἀπολυθέντος, τοῦ λίθου, ὁμοίως καὶ ἔκωσεν ἐκ τῶν βαρβάρων ὑπὲρ αὐτῶν τριπλοῦ καὶ ἐπεκείνα κεδεστώτος, ὑπαντήσας τούτων καὶ ἀνυποστρέψας εἰς τὴν χώραν τῆς βαρβαρικῆς πετροβόλου, ἀμφοτέρους κατελθόντας καὶ τοὺς ἐκείσε ἀπουτήσας μετὰ τοῦ ἐν αὐτῇ ὄντος μαγγαναρίου καὶ μετὰ τοῦτον θάυμα, μέσης ἡδὴ τῆς ἡμέρας γενομένης, ἄνω σεισμὸς μέγας ἐγένετο, ὡςτε πάντα τὸν λαὸν τῆς πόλεως ἀνακράξας τὸ, Κύριε, ἐλέησον.

176 Τοῦ δὲ βαρβαρικοῦ πλήθους ἐωρακότος τὸ τεῖχος καταπεπωκὸς ἄπαν, συναφορμῆσαι πρὸς τὴν πόλιν εἰεῖν, καὶ πλησιασάντων αὐτῶν ὄραν τὸ τεῖχος καθάπερ τὸ πρῶτον ἴστω, ἔβηεν τε ἐπεγνοκῆσαι τὸν τὴν τοιαύτην ἐωρακότα ἐπαγγελίαν ἀρχιερέα, ὅτι ἐπέσκειται τὴν πόλιν ὁ Κύριος διὰ τοῦ ἀλλοφῶρου αὐτοῦ. Ἐυρήσεται γὰρ ὡς καὶ πλεῖστα τεθέστανται ἐκ τῶν παρὰ τῶν βαρβάρων ἰσθέντων, ὡς μαδάων, βελῶν, τινὰ ἐξ αὐτῶν τὸ ἔπιτερωμένον μέρος τῷ τεῖχει κολληθέντα, τὸν δὲ αἰθῆρον πρὸς τοὺς ὑπεραντίους τρέπειν: ἐντοτε οὖν τοῦ προέδρου τὴν γεγεννημένην τῇ πόλει παρὰ Θεοῦ ἐπισκόπῃν διὰ τῆς τοῦ σεισμοῦ ταραχῆς σαφηνίσαντος, καὶ τῶν βαρβάρων ἔξωθεν καταπλαγέντων, ἐπιπέσας οἱ τῆς πόλεως ἀνδρείαν κατὰ τῶν ἐναντίων ἠμφέσαντο, τινὲς δὲ τῶν δειλοτέρων τῇ βραδυμῇ τῆς ἀστυμαχοῦς πανταχῶθεν πρὸς αὐτοὺς συμμαχίας κατεῖχοντο.

177 Τότε ὁ τῶν ἐπιβρομένων σωτὴρ καὶ τῶν χειμαζομένων λιμὴν ἐξ ἀοράτων αἰτοφόρους ὀλκάδας μετὰ καὶ ἑτέροις διαφόροις εἶδον πλεῖστας μέχρις ἀν' ἡ τοιαύτη τῶν βαρβάρων ἐτύγχανεν παράταξις, ἐκάστης ἡμέρας ἀνευδῶτος εἰσερχομένη ἐθαυμαστότησιν, ὡς πάντα τὸν λιμένα γεμισθῆναι καὶ τὴν παράλιον ὄλην ἐκ τῶν τοσούτων πλοίων: τοὺς δὲ τούτων ναυτικούς, ὡς ἐμπειρομαγῆρους, ταῖς πετραρῆαις καὶ τῶν λοιπῶν ἐμπηρετεῖν κατασκευαζομένων ὄπλων, τοὺς δὲ βαρβάρους λέγειν, ὅτι τὴν νύκτα τοὺς τῆς πόλεως ἀποστῆλιν τὰ πλοῖα, καὶ τὴν ἡμέραν τῷ δοκεῖν ταῦτα εἰσερχομένην φάσκην δὲ τοὺς ναυκλήρους καὶ δημηγορεῖν τὸ Θεῶν θάυμα, ὡς

assumere, crucemque ac mortem pro genere nostro sufferere voluisti, tu teipsum pro nobis obtulisti Patri tuo sacrificium mundum, tu nos tibi proprio sanguine emisti, eligens nos populum tuum peculiarem, gentem sanctam: non intrent gentes in hereditatem tuam, ne commaculent sancta templa tua, quæ ipse inter eam inhabitare voluisti, ne adversus nos, uti quondam arrogans Goliath adversus David, exaltentur, sed nobis humilibus atque indignis servis tuis, ut famulo tuo David, da lapidem salutarem, tuam invisibilem in bello opem, ut per eam funda utentes dolo adversus nos instructas barbarorum phalanges repellamus, ne fusas a tuo certaminum Victore pro nobis preces irritas facias, ne adversus nos, ne Domine, idolis addicta ac incesta impiaque natio prævaleat, exhibe nos etiam nunc novum tuum, ab Ægyptiis quodammodo servatum, populum Israel.

175 Atque hæc et plurima orans civibus fiduciam addebat, quo seipsos dignos Deo exhiberent, ut et pro patria et templis sanctissimis et fide insurgerent, acieque contra barbaros decertarent. Obsidione igitur incepta, petrobolicque undequaque, non lapides, sed montes et colles, ejaculantibus, unus in civitate e civibus lapidum jactor, divinitus inspiratus, cum parvo lapillo sancti Demetrii nomen inscripisset, eum emisit clamans, In Dei et sancti Demetrii nomine, cumque lapis, similiterque extrinsecus a barbaris alter, qui triplo et amplius major erat, fuisset emissus, accidit, ut hic illi occurreret, atque ad locum, quo barbarorum erat petrobolus, reverteretur, utque ambo descendentes eos etiam, qui ibidem erant, una cum artifice, qui in eo erat, occiderent. Ac post tale miraculum, cum media jam dies esset, subito terræ motus factus est magnus, ita ut omnis simul civitatis populus clamaret, Domine, miserere.

176 Cum autem barbarica multitudo murum omnem collabi vidisset, ut civitatem caperet, simul universa movit, cumque appropinquasset, murum, ut ante, stantem vidit, hincque, qui promissionem hujusmodi in visione acceperat, archiepiscopus, civitatem per suum certaminum Victorem visitasse Dominum, cognovit. E sagittis præterea, nivis confertim cadentis in modum per barbaros emissis, nonnullæ, F alata sui parte muro affixæ, ferrata autem versus hostes versæ, inventæ fuerunt atque etiam ut plurimum conspectæ. K. Ab eo ergo tempore e terræ motus tumultu visitationem a Deo civitati factam, archiepiscopo declarante, barbarisque foris consternatis, fortitudine adversus inimicos maximam partem, qui civitatis erant, fuere induti; timidiorum autem quidam dumtaxat ob unitam, quæ undequaque illis imminabat, vim imitem animi dejectione detinebantur.

177 Tunc afflictorum servator, tempestateque jactatorum portus virtute invisibili naves plurimas frumento aliisque etiam diversi generis cibariis onustas, quotidie absque intermissione, quamdiu talis barbarorum contentio obtinuit, advenire, mirabiliter fecit, ita ut portus totus parsque omnis mari adjacens e tanta navium multitudine impleteretur, navales autem illarum copiæ, utpote machinarum bellicarum peritæ, petrobolicis, reliquisque, quæ parata erant, instrumentis bellicis ministrarent; barbari vero dicebant, tempore nocturno, qui civitatis erant, naves

A. ANONYMO.
et divinum
auxilium im-
plorat.

ad fortitudi-
nem animan-
tur: incepta
autem obsi-
dione, raris,
quæ fiunt

E

hincque nar-
rantur, pro-
digis, barbari
terrentur,

F

K

cumque dein-
de quotidianæ
annonæ ad-
vectione præ-
digiore recre-
aretur civitas,

emittere,

A. ANONYMO. emittere, diurnoque illas, ut videbatur, reverti; dicerent porro naucleri ac vulgarent divinum miraculum, sese, velut ab ignoto quodam cancellario *l*, eo invitari; hunc autem, quoniam, et ipsis secunda e ventis navigatio fuisset, patriæ servatorem esse Demetrium. Talem ergo barbarorum subitanam adversus civitatem expeditionem omnes ignorabant, eamque etiam dominus, cui scepra obtinere sors dederat, haud sciebat.

bellicaque
contra hanc
adhibita
instrumenta
omnia,
178 Verum eo præfectum misit, nomine Chariam *m*, qui neque, cum civitatis hujus, a Deo servate, portum ingrederetur, factam, ut perhibent, inimicorum irruptionem sciebat; qui cum id, quod venerat, ineffabilemque etiam e factis armatorum adversus invicem incursionibus tumultum e fragore percepisset, fuis in civitatis Servatoris Demetrii templo precibus, et ipse cum multis murum, armis assumptis, conscendit: tum vero, quæ ab inimicis parata erant, instrumenta oppugnatoria ludibrio tandem habita inutiliaque per vires oppositas ac per certaminum Victoris auxilium inepta reddita fuerunt, uti omnibus manifesto B apparuit.

ac nomina-
tim turris
lignæ, in-
ventia essent
effecta,
179 Cum enim exstructam ab eis turrim ligneam, quam omnibus terribiliorem, idoneamque existimabant, et armasset et muro admovere conarentur, divina providentia instrumentorum, existentium in ea, sponte sua, dum eadem moveretur, gubernaculo disrupto, armatos, qui in illa erant, viros interire, alios vero, qui in testudinibus attingebant murum, e superiori murorum parte per ligna, quæ mucrone, vomeris speciem referente, erant instructa, e sublimi delabantia, illasque configentia turbari evenit, adeo ut, qui intus erant, jam nudi emissis per viros armatos, qui in muro erant, jaculis vulnerarentur; unde cives, qui prius pavidi existerant, delectationi ac risu habuerunt inimicorum instrumenta.

ad pacem
inclinant,
180 Cum autem tandem barbari, adhibitam a se contra civitatem vim esse invalidam, viderunt, ut donis saltem dimitterentur, postulabant: illi vero, horum petitione haud admissa, consuetas post egerunt custodias, quando jam C et supremo excessu inimicorum princeps Chaganus, veluti ab iis, qui civitatis erant, omnino spretus, amaritudine animi, coerceri haud valente, incensus, veneranda omnia, quæ foris erant, templa igni tradi, similiter autem et omnes suburbiorum domos comburi jussit, hisce sese ex partibus non abiturum, sed plurimas gentes alias contra civitatem nostram in auxilium advocaturum, ob cladem suam minatus.

nonnullisque,
quæ ad hanc
conducerent,
impetratis,
recedunt.
181 Ob hæc igitur, cum in obstinata hujusmodi obsidione dies triginta tres præterissent, universi, qui civitatis erant, consilio etiam, quo ipsorum barbarorum gentem placarent, inito, quædam, quæ ad pacem conducerent, obtulere, ut probrosus, quod statutum apud illos erat, consilium mutarent, atque ita iis, quæ pacis erat, compositis, ad loca sibi assignata, abeunt. Cum porro pax fuisset stabilita, absque timore ad murum tunc accedentes pretio exiguo variisque in commutationem cibariis acceptis venditis, qui facti abs illis erant, captivos reddidere, salutem quæ civitati divinitus obtigerat, murorumque in terræ motu factum prodigium, armorumque

D
ἀπὸ τινος ἀγνώστου καρχηλιαρίου ἐνταῦθα προτραπή-
ναι, τοῦτον δὲ τυγχάνει τὸν σωσίπατρον Δημήτριον,
διότι περὶ καὶ τῶν ἀνέμων αὐτοῖς ἐπιτήδειος γεγήμεται
εὐπλοία· τὴν οὖν τοιαύτην τῶν βαρβάρων ἐπέλευσιν τῆ
πόλει πάντας ἀγροῦν, ἀλλὰ μὴδὲ τὸν Κύριον τῶν σκή-
πτρων κρατεῖν λαχόντα ἐργασίαν.

178 'Αλλ' ἐστειλεν ὑπαρχον ἐνταῦθα, τὸννομα Χα-
οίαν, ὅστις οὐδὲ αὐτὸς μέχρις ἐτοῦ τῆ λιμῆνι τῆς θεο-
σωστου ταύτης εἰσέβαλεν, ἐργάζει τὴν ὑπάρχουσαν, ὡς
εἴρηται, τῶν ἐχθρῶν παράστασι, ὅστις μαθὼν τὸ
ὑπαρχον, καὶ τὸ ἀφανὸς τῆς ταραχῆς ἐν τῶν προσβο-
λῶν καὶ ὀπλιτῶν εἰς ἀλλήλους γενομένων ἐν τῶν φόρων,
προσκυνήσας ἐν τῇ ναῶ τῷ σωσίπατρός Δημήτριου
πρὸς τῆ τειχί καὶ αὐτὸς μετὰ πάντων ὀπλισάμενος
ἀνεῖσιν· εἴτα δὲ τῶν ἐν τῶν ἀντιβίων κατασκευασθέν-
των μαχητικῶν ὀπλῶν λοιπὸν καταπτυσθέντων καὶ
ἀπράκτων διὰ τῶν αὐτῶν ἀντιπαράθεσιν, καὶ ἀνε-
πιτηθέντων διὰ τῆς τοῦ ἀλλοφύρου συνεργείας ἀποδειγ-
θέντων, ὡς πᾶσιν δεδήλωται.

E
179 Καὶ γὰρ τοῦ παρ' αὐτῶν ἐυλοπύργου, ὄντινα
ἐδόκουν ὑπὲρ πάντα φοβερότερον καὶ ἐπιτήδειον εἶναι,
καθοπλισάντες τε καὶ προσορμήσαι τῇ τειχί πειρώμενοι,
θεῖα προνοία αὐτομάτως ἐν τῇ αὐτοῦ κινήσει βαχύν-
τος τοῦ ἐν αὐτῇ τὰ ὄργανα ἰθύνοντας, καὶ τοὺς ἐν αὐ-
τῷ ὀπλίτας ἀποθανεῖν, ἄλλους δὲ ἐν ταῖς χελοῖσι
προσάπτοντας τῇ τειχί ἐν τῶν ἐπάνω τῶν τειχῶν διὰ
ξύλων ἐχόντων ἕξως ἰνασιεῖς ἐν τῶν ὑπερθεν χαλοῦν-
των καὶ πηρῶντων ταύτας ἀνεγείρεσθαι, ὡς λοιπὸν τοὺς
ἐνδοθεν γυμνοὺς μὲν ταῖς ἐν τῶν ὀπλιτῶν τοῦ τειχίους τε-
τρώσκουσαι βολαῖς, ἄθεν οἱ τὸ πρὶν ἐκφαρβοὶ γενί-
μενοι πολῖται εἰς τέρψιν εἶχον καὶ γέλωτα τῶν ὑπεκτα-
τίων ἀμυντήρια.

F
180 Ὡς δὲ λοιπὸν εἶδον τὸ βάρβαρον, ἐπι-
χυρον εἶναι τὴν παρ' αὐτῶν πρὸς τὴν πόλιν ὄρ-
μην, ἦσαν δόροις τούτους ἀπεπεμφθῆναι· οἱ δὲ ταύ-
την αὐτῶν μὴ προσκινῶμενοι τὴν πύσιν, τῶν συνή-
θων λοιπὸν εἶχοντο ὀπλισμάτων, ὡς ἐξ ἄρκας τότε
ὑπερβολῆς ὁ τῶν πολεμίων ἕξαρχος Χαγάνος, ὡς
παντελῶς ὑπὸ τῶν τῆς πόλεως καταπτυσθεῖς ἀνατα-
σχίτη πικρία ἐκκαυθεῖς προσέταξε πάντας τοὺς ἐξ
σεβασμίους ναοὺς πυρὶ παραδοθῆναι, ὁμοίως δὲ καῦ-
σαι καὶ πᾶσας τὰς τῶν προστείων οἰκίσεις, ἐπαπει-
λῶν, μὴ ἀναχωρεῖν ἐν τῶν ἐνταῦθα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ
πλεῖστα ἐπὶ τῇ αὐτοῦ ἀπωλείᾳ πρὸς συμμαχίαν
ἔθνη κατὰ τῆς καθ' ἡμᾶς πόλεως ἐπιστάσασθαι.

181 Ἐπὶ τούτοις οὖν παρελθουσῶν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ
ἀνευδῶτῃ πολιορκίᾳ ἡμερῶν τριάκοντα τριῶν, καὶ πῶς
τὸ ἐκατήσσεως τῶν αὐτῶν βαρβάρων ἔθνος βουλῆς ἄ-
παντες οἱ τῆς πόλεως γενομένους παράγοντο τινα τὰ
πρὸς εἰρήνην προχορῶντα, ὅπως τῆς κατ' αὐτοὺς ἀ-
παλλαγῶσαν ἀναιδούς προδέσσεως, καὶ οὕτως τὰ τῆς εἰρή-
νης στοιχησάντων εἰς τὰς αὐτῶν τοποθεσίας ἀπίσαν.
Μετὰ γὰρ τὴν στοίχησιν τῆς εἰρήνης τότε ἀδεῶς πρὸς
τῇ τειχί ἐρχόμενοι τοὺς παρ' αὐτῶν γενομένους αἰχμα-
λώτους εἰς ὀλίγην πραγματείαν πιπράσκοντες ἀπί-
δοντο, καὶ εἶη πρὸς συναλλαγῆν διάφορα, δημοσιεύ-
οντες τὴν θεῶν τῇ πόλει σωτηρίαν καὶ τὴν τῶν τει-
χῶν ἐπὶ τοῦ σεισμοῦ γενομένην θαυματουργίαν, καὶ
ὅτι κατ' ὀπτασίαν, ἢ τῶν ὀπλιτῶν καὶ μαχητῶν ἀερ-
γος καὶ ἀδόκιμος γεγήμεται παράστασις, διότι περ
προ-

A πρότερον ταῦτα παρ' αὐτῶν διαφόροις γυμνασθέντα, ἐπιτήδεια καὶ ἀναγκαῖα αὐτοῖς καταφαινεσθαι, καὶ πρὸς τὴν τῆς πόλεως παράταξιν ἀπόσφορα καὶ ἀνεπιτήδεια ἐκ τῆς τῶν ὀραθέντων αὐτοῖς ἀγίων ἐπιστάσις γέγονε, καὶ ταῦτα δὲ πάντως ἀναγκαῖον ἵστοῦσθαι, ὡς ἠρβωμένους ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐπιμόνων πρεσβειῶν τοῦ μετὰ Θεοῦ προμηθέως ἡμῶν καὶ συμμάχου καὶ ὀπλίτου καὶ λυτρωτοῦ ἡμῶν Δημητρίου ἡ πόλις ἐκ πάντων τῶν κινδύνων καὶ τῶν βαρβάρων διασώζεται, δοξάζουσα ἀπαύστως Πατέρα καὶ Υἱόν, etc.

suorum ac instrumentorum inanem ac invalidam vim factam esse, divulgantes, idque per visionem sibi oblatam, quod illa, quæ, cum primum ab iis diversimode probata fuissent, idonea necessariaque visa fuerant, abs illo tempore, quod Sanctorum illis præsentia apparuit, ad civitatis expugnationem et inutilia et inepta evaserint n. Atque hæc narrare, necessarium omnino fuit, ut apprime haberemus perspectum, per assiduas nostri post Deum curatoris et commilitonis et militis et servatoris Demetrii preces a periculis omnibus barbarisque esse servatam civitatem, indesinenter laudantem Patrem et Filium etc.

A. ANONYMO.

ANNOTATA.

a Caput hoc in codice olim Mazarinæo, e quo hic typis primum excuditur, a fol. verso 144 usque ad fol. 155 occurrit; ac sequentem quidem hunc titulum, Περὶ τοῦ πολέμου τοῦ Χαγάνου, De bello Chagani, ibidem in capite præfert; licet autem in titulorum elencho, qui in laudato codice toti Operi seu capitulum lucubrationumve fere omnium, in eo contentarum, collectioni a fol. verso 10 usque ad fol. γ. xi præfigitur, Χατζῆως legatur, Χαγάνου tamen retinendum esse, apparet e capite subjecto, ad quod prædictus titulus spectat. Huic inierim alium, quem hic cernis, ob rationem, supra plus semel memoratam, substitui.

B

b Qui hinc, quemadmodum auctor noster anonymus mox hic indicat, Joannes Thessalonicensis obsidiones, zelate sua seu, ipso jam episcopo, factas, atque ab ea, quam lib. præcedenti verbis ejus dedimus, distinctas, silentio præteriret, moveri potuerit, haud satis intelligo. Nec video etiam, ab eodem nostro auctore anonymo, quæ huc usque cap. præsentis occurrunt, præfationis seu exordii in modum iis, quæ sequuntur, recte præmitti.

c Id est, nuntios seu legatos; vocem autem Græcam ἀποκριτάριος, quæ ad nuntium seu legatum significandum a Theophane, Cedreno, Niceta, aliisque plus semel adhibetur, Latine hic interpretatus sum apocrisiarius, quod vox hæc in eadem, in qua apud dictos scriptores Græcos vox ἀποκριτάριος, significatione apud medix et infimæ latinitatis (adi ad vocabulum istud in Glossario Cangium) scriptores adhibita invenitur, itaque quodammodo textui Græco versio Latina reddatur conformior.

d Quæ huc usque a vocibus ὡς εὐαλότου in textu Græco occurrunt, sensum magis, quam verba sequendo Latine hic interpretatus sum, quod, ut verbum verbo reddatur, hoc loco haud sufferat Græca constructio, cui etiam, ut sensum omnino perfectum gignat, aliquid ex amanuensium vitio deesse videtur.

e Cum suscepta, a Sclavis, de qua cap. præced. contra Thessalonicam expeditio sub Constante tertio aut altero e binis ejus successoribus (adi Annotata, cap. isti ad litt. b et d, ad quas interim, quod hic monendum, Simocattæ, Theophylacti et Constantini tertii nomina pro Cedreni, Zonaræ et Constantis tertii nominibus per errorem, fato nescio quo commissum, irrepsere, subnexa) evenit, pariter sub aliquo e tribus istis imperatoribus expeditionem, cap. præsentis narratam, verosimillime evenisse, ex hoc hujus loco, utpote quo, spectatis simul antecedentibus, duorum dumtaxat annorum spatium post priorem illam accidisse innuitur, consecrarium fit.

C

f Urbs hæc, quæ Italiam modo Nissa, Gallis Nice dicitur, in Mysia superiori sita est, habeturque e Servix præcipuis. Ad id vocabulum Naissus in lexico Geographico Baudrandum.

g In laudato ad lit. præced. Lexico Geographico duæ nominis hujus civitates, altera nempe in Dacia ad Istrum fluvium, altera in Thracia, Naissum inter et Philippopolim sita, assignantur; ultra autem ab auctore nostro anonymo hic memoretur, pro certo assecerare non ausim, licet interim magis propendeam, ut, de posteriori sermonem ei esse, existimem.

h Cum sub tribus imperatoribus proime memoratis Bulgari haud raro, uti apud Theophanem, Cedrenum et Zonaram videre licet, in imperii Romani terras excurrerint, aliquos saltem ex iis Avarum Chagano, expeditionem adversus Thessalonicam tunc suscipienti, sibi adungere, difficile sane haud existerit.

i Ita hic duo vocabula Græca ὄρητας ἐπιπεριγύρας interpretatus sum, quod, cum vocabulum ὄρητας præter alias ei attributas significationes idem etiam, quod Latine Jaculum, significet, non perspiciam, quænam illis queat potior hoc loco significatio quadrare.

k Talia sane sunt, quæ hic ab auctore nostro narrantur, ut, si modo locum obtinuerint, dubitare non sinant, quin tum Thessalonicensibus prodigiose a S. Demetrio fuerit succursus. Orationem interim, quam a Joanne Thessalonicensi ad Deum fusam, supra is refert, lapilli emissi miraculo post secuto esse accommodatam, mirari subit, eamque Joanni a laudato auctore pro arbitrio esse affectam, vehementissime suspicor.

l Vocabulum καγκελλάριος, quod Latine Cancellarius interpretatus sum, idem hic, quod voluntatis imperatoris exsecutor significare videtur. Nec hæc, quam ei hic convenire puto, significatio abhorret ab iis, quæ de vocabulo isto in medix et infimæ Latinitatis Glossario Cangius e variis auctoribus observat.

m Nominis hujus præfectum, qui sub Constante tertio alterove e binis hujus successoribus, seu Joanne, Thessalonicensi archiepiscopo, in vivis agente, floruerit, incassum apud scriptores alios quæsi.

Octobris Tomus IV.

26 n Rursus

A. ANONYMO.

n Rursus enimvero, quæ et hic et tribus præcedentibus numeris narrantur, sunt hujusmodi, ut Thessalonicam, prodigiose ei succurrente S. Demetrio, a barbarorum hoc cap, relata obsidione fuisse liberatam, non nemini persuadere sint nata. Ego interim rem totam prudenti lectoris judicio relinquo.

CAPUT III.

De terræ motibus, divinitus immissis templique incendio a.

Cum Thessalonica post Joannis Thessalonicensis obitum terræ motibus fuisse concussa.

.. b Clementem ac misericordem Deum rogabat c, ne pœna illa d nobis sub sese eveniret. Factum autem est, ut et parvo tempore ante, id est, uno forte mense circiter ad Deum sanctus ille Pater noster e migraret, ac deinde eruditam illam a Deo civitatem nostram cœlitus immissa, ut dictum est, ineffabilem illorum terræ motuum pœna ita corripere f, ut maxima civitatis pars etc g...

Sancti ibidem templum haud dudum post comburitur.

183 Ineffabilem ergo, celebratorumque a barbaris miraculorum memoriam in lætitia modo, cum tranquillitate conjuncta, Deo Martyrique ob salutem suam civitas quotannis renovans in animabus salutari Curatoris sui templo cum hymnis conveniebat; post brevissimum vero tempus jam iterum civitati ineffabilis et peccatis nostris afflictio obvenit ex eo, quod venerandum corporumque ac animarum salutem afferens sepe memorati nostri post Deum domini, sancti martyris Demetrii, templum modo invisibili fuerit combustum h....

h agenteque de inde Sancto de novo extruitur.

184 Deum, ut Spiritum, qui Beseleel in tabernaculi structura illuminavit i, in animas, quas ipse respexit, immitteret, rogavit k, quo rursus domum suam propriis civibus splendide excitaret. Quod et factum est, perque certaminum Victoris et curam et auxilium pulcherrima illa sanitatemque afferens, uti et nunc cernitis, erecta fuit ædes sacra, quæ, peregrinis juxta ac civibus salutaris, pristino etiam honori restituta, lætitiæque omnibus facta, convenienter, quæ postulata sunt, concedit; in qua etiam, cum divinis mysteriis communicamus, laudes divinas celebramus, annuamque illius memoriam agimus, gratiis illius divinitus datis indesinenter fruentes, atque per curas ejus absque intermissione laudantes Patrem et Spiritum Sanctum l etc.

Τὸν ἀγαθὸν καὶ φιλόφρονον ἡγεῖτο Θεὸν ἐπ' αὐτοῦ μὴ ταύτην ἡμῖν γενέσθαι τὴν ἐπιπέλευσιν. Ὁ δὲ καὶ γεγένηται, καὶ πρό τιμῆς βραχέος καιροῦ, τοῦτ' ἴσθι, τάχα πῶς μὴδὲ ἐνὸς πρὸς Θεὸν τὸν αὐτὸν ἀποδηῆσαι ὅσιν ἡμῶν πατέρα, καὶ εἰδ' οὕτως καταλαβαῖν τὴν Σεοπαίδευτον ταύτην ἡμῶν πόλιν τὴν τῶν ἀνεμνηρευτῶν ἐκείνων σεισμῶν, ὡς εἶρηται, Σεήλατον ὄργην, ὥστε καὶ τὸ πλείστον τῆς πόλεως, etc....

183 Τῶν οὖν ἀνεκλαλήτων τούτων θαυμάτων καὶ ἐκ τῶν βαρβάρων κηρυττομένων ἐν εὐφροσύνῃ λοιπὸν μεθ' ἡσυχίας ἢ πόλεως τῷ Θεῷ καὶ τῷ μάρτυρι ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας κατέτος ἀνανεούμενοι μεθ' ὁμων συνθηροῦντο ἐν τῷ ψυχρώστω τεμένει τοῦ αὐτῶν κηδεμόνος. μετ' ὀλιγοστῶν οὖν τούτων ἡδὴ χρόνον ἐπέλθει πάλιν τῇ πόλει ἐξ ἡμετέρων ἀμαρτημάτων ἄφατος ἑλπίς ἐκ τοῦ τὸν πανάγιον καὶ ἱαματοφόρον καὶ ψυχρόσπυρον ναὸν τοῦ πολλὰκις λεχθέντος μετὰ Θεοῦ δεσπότου ἡμῶν τοῦ ἀγίου μάρτυρος Δημητρίου πυρκαϊκῶς ἐξ ἀοράτου τρόπου γενέσθαι....

184 Τὸ πνεῦμα ἠτήσατο τὸ ἐν τῇ σκηνῇ τὸν Βεσελεὴλ φωτίσαν τὸν Θεὸν καταπέμψαι εἰς ἄσπερ αὐτὸς ἐπειδὴ ψυχὰς, ἵνα πάλιν τὸν αὐτοῦ οἴκου τοῖς οικείοις πολίταις καιρῶν ἐγκαταστήσῃ ὑπὲρ καὶ γεγένηται, καὶ διὰ τῆς τοῦ ἀλοφῆρου σπουδῆς τε καὶ συνάρσεως, ὡς ὁράτε καὶ νῦν, ὁ ὑπερκαλλὴς οὗτος καὶ ἱαματοφόρος οἶκος ἀνιστάθη, ξένων καὶ πολιτῶν σωτήριος καὶ τῆς προτέρας ἠνωμένης τιμῆς, εὐφροσύνῃ τε τοῖς πᾶσι γενόμενος πᾶσιν παρέχει τὰς αἰτίσεις προσφόρος, ἐν ᾧ καὶ παρηγοῦμεν τρυφῶντες τῶν Σεῶν μυστηρίων, καὶ τὴν ἠτήσαν αὐτοῦ ἑορτάζομεν μνήμην, τρυφῶντες ἀπαύστως τὰς Σεοδότους αὐτοῦ χάριτας ἀνευδότης διὰ τῶν αὐτοῦ ἐπιστασιῶν, δοξολογούντες Πατέρα καὶ ἀγίον Πνεῦμα, etc.

ANNOTATA.

C a Caput hoc unum est ex iis, quæ per temporis brevitatem, quo codex olim Mazarinæus ad manum fuit, integra describi haud potuere. Ea interim, quæ descripta e litterario illo monumento habemus, lectori hic exhibeo, quæ locis, punctorum appositione hic distinctis, in dicto codice occurrit, narratione contineatur, in Annotatis subjectis compendio edocens. Præfatum porro hoc caput in eodem codice, in quo a fol. 155 usque ad fol. vers. 162 excurrit, sequentem hunc a me etiam hic retentum titulum in capite præfert: Περὶ τῶν γενομένων Σεήλατον σεισμῶν καὶ ἐμπρησμοῦ τοῦ ναοῦ.

b Auctor capituli initia, cujus loco puncta hic ponuntur, in codice olim Mazarinæo miraculorum omnigenorum, quæ S. Demetrius patravit, et magnitudinem et multitudinem primum deprædicat, moxque ad miraculum seu potius miracula, quæ post supra a se jam relata evenere, gradum faciens, Joanni, Thessalonicensi a se jam sæpius nominato archiepiscopo, cum jam Thessalonica a binis supra narratis Sclavorum obsidionibus liberata fuisset, visionem cælestem, qua terræ motibus Thessalonicam gravissime concutiendam intellexerit, divinitus fuisse oblatam, asseverat, ac tum, quæ hic modo sequuntur, subjungit.

c Joannes scilicet, Thessalonicensis archiepiscopus.
d Terræ motuum nimirum; neque enim de alia pœna auctor ante fuit locutus.
e Cum Joannem Thessalonicensem nec Fastis sacris adscriptum, nec cultu ecclesiastico condecoratum usquam inveniam, existimo, eum ab auctore nostro Sancti titulo dumtaxat hic affici ex more olim recepto, quo episcopi tum defuncti, tum in vivis adhuc superstites, honoris causa seu per tituli honorarii modum Sancti appellari solebant.

f Cum